

LUND

LUND

NY BOK · FIENDENS MUSIKS HISTORIA "EN SPARK RÄTT I SKALLEN"

Första spelningen, på Parentesens innergård vid starten av Lundakarnevalen 1978. Från vänster Lars Ringberg, Mats Bäcker, Peter Kempinsky, Mats Zetterberg, Ingvar "Krupa" Nilsson och Harry Schiffmann.

När Lund var Sveriges rockstad

■ Ett av de mest profilerade Lundabanden har blivit bok. "En spark rätt i skallen" beskriver Fiendens Musiks historia. Men också Lunds livaktiga rockscen i slutet av 1970-talet, plus musikklimatet i Sverige, där Fienden låg nära punken och kom på kant med den politiska musikrörelsen.

Boken, som kommer ut på fredag, har skapats av skribenten Karl G Jönsson och fotografen Mats Bäcker, bägge två medlemmar i Fiendens Musik.

Bandet kom till 1977, tack vare Iggy Pop, och tog sitt namn från en vänsterpolitisk skrift.

– Det var jag som på något sätt kläckte namnet, säger Mats Bäcker.

– SKP, tokvänstern, hade gett ut en pamflett som hette "Folket kan aldrig segna till fiendens musik". Kontentan var att om man är vänster och vill ha revolution, då ska man inte lyssna på imperialistmusik från USA och England. Vi satt i en bil och jag hävde ur mig det som ett skämt. När i bandet sa: "Det var ju kul".

Iggy Pop då? Jo, artisen som sådde många frön till punken kom till Köpenhamn 1977. Mats Bäcker och Mats Zetterberg, journalist och snart sångare i Fiendens Musik, åkte över för att intervjua. Sedan fick

de en jättekick av Iggy Pops konsert på Dad's Dancehall i Malmö.

"Vi var helt yra efter konserten och började snacka om punken och att alla kunde spela. Varför inte vi?" berättar Mats Bäcker i boken.

Så Fiendens Musik, där få medlemmar hade någon större spelvana, drogs igång på ren energi. Jämfört med andra rockband 1977 höll sig gruppen med två lyxprylar: en saxofonist (Bäcker) och en renodlad textförfattare (Jönsson), då ska man inte lyssna på imperialistmusik från USA och England. Vi satt i en bil och jag hävde ur mig det som ett skämt. När i bandet sa: "Det var ju kul".

– Jag spelade inte i bandet, men jag var med och körde på alla skivorna, det var så långt jag kom, säger Karl G Jönsson med ett skratt.

Gruppen fick rejäl uppmärksamhet för första singeln "En spark rätt i skallen", där Jönssons text beskriver den sanna upplevelsen av att se en kil-

le bli misshandlad av ett gäng, försöka ingripa och sedan själv bli attackerad.

– Redan när "En spark rätt i skallen" släppts blev "Fienden" inbjudet till en stor nordisk musikfestival i Köpenhamn. Och vi spelade på Saltlagret, inte när liten sidoscen, säger Karl G Jönsson.

Bandet gigade friskt och gjorde sig populärt framför allt i södra Sverige och i Danmark. I den gör det själv-anda som rädde fixade medlemmarna många spelningar själva, åt Fienden och andra grupper som man fick kontakt med.

Mats Bäcker minns med särskilt välbehag den första Stockholmsturen 1979.

– Vi bodde på något golv hemma hos Ebba Grön som vi kände och som hade fixat en spelning i Rågsved till oss. Sedan var det Musikverket på Götgatan, en livespelning för radions "Tonkraft" och någonting till, säger han.

Mats Bäcker och Karl G Jönsson tittar på gamla Fienden-bilder och minns.

FOTO: ALEXANDER AGRELL

"Vi pratade aldrig politik, vi var ett rockband. Om låtarna var politiska så berodde det på att de handlade om verkliga saker och sådant vi råkat ut för."

Mats Bäcker, saxofonist i Fiendens musik.

"Man tänkte att 'så här ska det vara'. Men det där var ju exceptionellt, en guldålder."

Karl G Jönsson, textförfattare och kör för Fiendens musik.

Affischerna hade just kommit från tryckeriet sommaren 1978 och sattes upp på ett plank vid Stora Tvärgatan. Karl G Jönsson paraderar framför, på planket hänger Lars Ringberg, Mats Zetterberg, Mats Bäcker, Peter Kempinsky, Ingvar "Krupa" Nilsson och Harry Schiffmann. Bild ur boken.

– På en konsert blev det nästan upplopp. Publikens skrek "ni får inte lämna scenen, ni får inte lämna scenen" och bar tillbaka bandet upp på scenen igen för att vi skulle fortsätta spela, berättar Karl G Jönsson.

– Vi trodde det var början. Men det var väl lite mer av kulmen på karriären, funderar Mats Bäcker.

Fiendens Musik matchade tidsandan på många sätt, men var varken punk, även om det fanns ett släktskap, eller ett politiskt band.

– Man kan säga att vi var ett proggband, men inte ett plakatproggband, tillägger Mats Bäcker.

– Vi ville absolut inte skriva politiska texter.

Vi pratade aldrig politik, vi var ett rockband. Om låtarna var politiska så berodde det på att de handlade om verkliga saker och sådant vi råkat ut för. Det kunde vara rasism eller gatuvåld, men vi sjöng aldrig om knutna nävar och att göra revolution, säger Karl G Jönsson.

Både han, som senare kom att arbeta på Sydsvenskan, och Mats Bäcker ingick i den frilansande journalistgruppen Grupp Fem i Lund, dit också Fiendens-sångaren Mats Zetterberg hörde. Ett av de fasta knäcken var att producera material åt den progressiva musikrörelsens flaggskepp, tidningen Musikens makt.

– I Fiendens Musik trodde vi nog att vi tillhörde musikrörelsen. Jag var väldigt naiv, jag gillade musikrörelsen jättemycket, filosofin att göra saker själva, starta ett eget band och dra igång en förening, säger Karl G Jönsson.

– Men jag köpte ju inte

FAKTA

Fiendens Musik

■ Ett rockband från Lund, aktivt 1977-81. Befann sig i skärningspunkten mellan punken och den progressiva musikrörelsen.

■ Släppte under de åren fyra singlar, bland annat debuten "En spark rätt i skallen/Du går aldrig säker för Fiendens Musik" och två lp. Återupptod på 2000-talet.

■ Är aktuellt genom den nya boken "En spark rätt i skallen", skriven av Karl G Jönsson och producerad i samarbete med fotografen Mats Bäcker och designern Petter Lönegård. Ges ut av Lundaförlaget Helium press den 10 december.

alls det där med att göra revolution och skapa en folkets kultur – "vi ska skapa en folkets kultur och när vi kommer till makten får ni inte spela nåt annat".

Mats Bäcker tillägger att större delen av musikrörelsen var öppen och inkluderande.

– Sedan fanns det pucket. Proppen i Skåne och Stockholm var friare, Göteborgsdelen mera strikt politisk.

Fiendens Musik var alltså inte vänsterpolitiskt rumsrent. Bandet fick bland annat en inbokad spelning på Smålands nation i Lund inställd, något som förklarades med praktiska skäl, men tolkades politiskt. Det blev desto fler gig på andra ställen. Karl G Jönsson konstaterar att Lund hade massor av olika slags grupper och måste ha varit Sveriges mesta rockstad då i slutet av 70-talet.

– Här fanns så många lokala band som spelade in skivor och var riktigt bra.

Vi fick kontakt med banden kring skivbolaget Heartwork trots att de killarna var ungefär fem år yngre än vi. Henrik Venant och hans drivkraft måste nämnas, han var oerhört viktig på sitt sätt, säger han.

– Fiendens Musik bodde i ett kollektiv ut på Hansagård utanför Värpinge och hade en stor replokal, där fanns stora lador med lager för militären. Venant och det gänget flyttade in där sedan när vi flyttade ut, minns Mats Bäcker.

Karl G Jönsson illustrerar bandmångfalden i Lund och Skåne genom att räkna upp TT Reuter, Rådsla, City Kent, Garbochock och Malmögruppen Problem.

– Man tänkte att "så här ska det vara". Men det där var ju exceptionellt, en guldålder.

TEXT: ALEXANDER AGRELL
alexander.agrell@sydsvenskan.se

MISSHANDEL

Fyra brottade ner och knivhotade man

■ Vid halv fyra på natten mot söndagen larmades polisen om en misshandel på Tornavägen.

– Det är en man i 20-årsåldern som blir misshandlad av fyra maskerade gärningsmän. Enligt målsägande så blir han nedbrottad och hotad med kniv innan han lyckas slita sig loss säger Jimmy Modin, polisens presstalesperson.

Mannen var inte i behov av akutsjukvård efter händelsen, och ärendet rubriceras som misshandel och grovt olaga hot.

– Vi har varit på plats och pratat med målsägande, men vad motivet var är fortfarande oklart. Vi fortsätter nu sökandet efter de fyra gärningsmännen, säger Jimmy Modin.

Vad ska vi äta idag?

Mat från grunden av våra egna kokkar!

Dagens rätt v. 49

Måndag	Onsdag
Chill och carne med bönor och kokt ris, 55 kr	Auberginelasagne med rucoola och tomat sallad, 50 kr
Tisdag	Torsdag
Fiskgratäng 70 kr	Majskvokling med rostad potatis, dragonkräm och sauterad vitkål, 70 kr

Helgkasse

Förbeställ gärna, begränsat antal!
Finns att hämtas från 10.00 på Fredag
Älgentrecote som serveras med potatismerrin, kejsarhat, lingon och brynt smör: **509,- / 2 port**
Med reservation för ändringar.
Ring 046-13 22 00 för beställningar

Ny buffé för säsongen! Vinterbuffé – med smak av julen

Ugnsbakad lax- med saffranspökad fänkål
Glaserad kycklingfilé – med smak av apelsin och chili
Grönkålsallad – med tranbär och västerbottenost
Chevrepej – med honung och granatäpplekärnor
Krämig potatissallad – med kapris, äpple och purjolök
Honung- och senapskräm

179,- /portion

Minsta beställningen är för sex portioner.
Vi behöver din beställning minst tre dagar innan.
Med reservation för slutförsläpning.

ICA Supermarket Fäladstorget

ALLA DAGAR 07-22 • Ring 046-13 22 00 för beställning
Med reservation för ändringar. Ring 046-13 22 00 för beställningar

BARN, INTE FRU

Varje dag tvingas 30 000 flickor att gifta sig. Var med oss i kampen mot barnäktenskap. Bli Flickafadder för 100 kr i månaden på FLICKAFADDER.SE

PLAN INTERNATIONAL